

Філіпчук Наталія Олександрівна
старший науковий співробітник
відділу педагогічної естетики та етики
Інституту педагогічної освіти і
освіти дорослих НАПН України,
кандидат педагогічних наук

СВІТ МИСТЕЦЬКОЇ ПЕДАГОГІКИ ОКСАНИ РУДНИЦЬКОЇ

Грудень 2012 року в національній мистецькій освіті був ознаменований проведенням відділом педагогічної естетики та етики Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України десятих Міжнародних педагогічно-мистецьких читань пам'яті професора О.П. Рудницької. Проблематика читань традиційно зацікавлює доволі широке коло провідних вітчизняних та зарубіжних учених, викладачів, учителів-новаторів, керівників Центрів педагогічної майстерності. Цього разу зарубіжна школа була представлена фахівцями з Польщі, які презентували оригінальні виховні концепції згідно загальнокультурних, національно-історичних, християнських цінностей, зокрема світоглядної філософії Іоанна Павла II-го.

Важливим аспектом програми педагогічних читань була презентація наукових та методичних праць з проблем педагогічної і мистецької освіти, опублікованих у 2011-2012 роках, які були представлені професором О.М.Отич та їх авторами. Основні напрями, які стали предметом наукових розвідок, дискусій, обговорень у контексті філософії педагогічної дії; педагогічної майстерності; мистецьких компетентностей; мистецької педагогіки і педагогіки мистецтва; естетичних та етичних основ педагогічної майстерності; психологічних засад мистецько-педагогічної освіти

Грунтовними і актуальними на пленарному засіданні були виступи дійсних членів НАПН України Зязюна І.А., Бега І.Д., Філіпчука Г.Г., професорів Кудіна В.О., Усатенко Т.П., Хомич Л.І., Солдатенка М.М., Орлова В.Ф., Лук'янової Л.Б. та ін., які стосувалися естетичних,

психологічних і педагогічних проблем педагогічної майстерності, духовності, культури у системі національного виховання, змісту загальнокультурного розвитку й соціалізації особистості. Крім того, цікавими були виступи директорів середніх навчальних закладів, які є експериментальними майданчиками нашого Інституту (Галузинська М.Г., Вдовухіної Т.К., Свириди Л.В., Овсієнко Я.М.).

На увагу науково-педагогічної громадськості заслуговують монографічні видання, що вийшли у світ продовж останнього року (Вознюк О.В., Гончаренко С.У., Коваль П.М., Мозгальова Н.Г., Растригіна А.Н., Реброва О.Є.); навчальні посібники (Кудін В.О., Миропольська Н.Є., Масол Л.М., Орлов В.Ф., Семенов О.М., Філіпчук Н.О.); навчальні програми спецкурсів (Фурса О.О., Баніт О.В., Волошко Н.І.); збірники наукових праць з проблем розвитку професійно-мистецьких шкіл у системі Національної освіти України.

Ідеї, думки, обґрунтування, науково-педагогічні підходи, гіпотези, висловлені у виступах, дискусіях, часто перегукувалися з основними положеннями державних національних програм, доктрин і стратегій розвитку освіти, зокрема стосовно таких ключових напрямків як філософії «людиноцентризму», компетентнісного підходу, побудови ефективної системи національного виховання, гуманізації освіти. І беззаперечним, як стверджувалося учасниками педагогічних читань, є те, що в умовах інтеграції України в європейське і світове освітнє співтовариство, реалізації моделі якісної, неперервної впродовж усього життя освіти, суспільних змін у соціально-економічній, духовній і гуманітарних сферах, значно зростають вимоги до психолого-педагогічних, науково-методичних, гуманітарних якостей педагога, необхідність підвищення соціальної значущості його статусу.

Тому завданням національної системи освіти є духовний розвиток особистості, яка здатна гуманізувати освіту. Адже гуманна освіта, як зазначав Ушинський К.Д., має бути завжди попереду соціальної, оскільки

реальна освіта є згубною для людини, якщо вона не розвинута гуманно. Відтак для прогресу в розвитку суспільства, людини, їхньої безпеки важливо зберегти і актуалізувати дві стратегічні функції освіти: професійну і культурно-світоглядну.

Практика засвідчує, що без належної естетично-художньої підготовки унеможлиблюється саморозвиток людської духовності, суспільної творчості. У виступах учасників педагогічних читань значна увага приділялася критеріям і ознакам духовного та соціального авторитету особистості педагога у співставленні їх із життєвим кредо професора О.П. Рудницької, яка прагнула, вміла знаходити позитиви, громадянські чесноти, достоїнства в інших людях, повагу та співпереживання до кожної особистості. Інтелектуальності особистості Оксани Петрівни спиралася на високі духовні етичні принципи, демократичність, толерантність, критичність мислення, що так необхідні сьогодні для становлення духовно-моральної, почуттєвої, компетентної сутності українського суспільства.

Провідною ідеєю педагогічних читань була важливість ефективнішої реалізації в освітянській сфері принципу культуровідповідності, завдяки чому система знань і вмінь включатиме світоглядний і загальнокультурний рівень педагогічних кадрів. Адже, лише за умов синергії етнокультурної і глобальної парадигм бачення світу відбуватиметься становлення як гідного громадянина світу, так і в широкому розумінні патріота рідної землі, України.

Чимало критичного аналізу містилося в оцінках вітчизняних учених стосовно нинішніх реалій стану соціокультурного середовища, щоб морально-духовна воля формувалася на ціннісних орієнтаціях національної і світової культури, на основах етики, естетики, мистецтва. Це має бути притаманно для освіти загалом, для системи підготовки педагогічних кадрів, особливо в сфері мистецької освіти.

Нинішні ювілейні педагогічні читання пам'яті О.П. Рудницької вкотре підтверджують, що інтелект завжди народжується почуттями, почуття

підтримуються інтелектом, а разом вони продукують людську волю (за висновками академіка Зазюна І.А.).